

INFORMACJA Nr 2

o przebiegu prac przygotowawczych do wyborów uzupełniających do Senatu RP w woj. opolskim oraz do Sejmu RP w okręgu nr 22 w Gdyni.

I.

1. W dniach od 9 do 12 stycznia w woj. opolskim dokonano inspekcji przebiegu prac przygotowawczych do wyborów uzupełniających do Senatu RP.

Wizytacja objęła również czynności wykonywane w 6 wybranych jednostkach terenowych tj. Urzędach Miast i Gmin w Gogolinie, Krapkowicach, Niemodlinie i Strzelcach Opolskich oraz Urzędach Gmin w Dąbrowie i Komprachcicach.

Generalnie przebieg prac nie nasuwa zastrzeżeń, gdyż prowadzone są one zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej, kalendarzem wyborczym oraz wskazaniem organizacyjnymi wynikającymi z pisma Zastępcy Szefa Kancelarii Prezydenta skierowanego do Przewodniczącego WRN i Wojewody Opolskiego.

2. W szczególności, w dniach 5 i 6 grudnia 1989r. Prezydium WRN wydało i zapewniło rozplakatowanie 6 tys. egz. zarządzenia Prezydenta w sprawie wyborów uzupełniających wraz z kalendarzem wyborczym.

Prezydium zaktualizowało również skład Wojewódzkiej Komisji Wyborczej. W dniu 15 grudnia 1989r. funkcję przewodniczącego Komisji powierzono ob. Antoniemu Guzikowi, Zastępcy Przewodniczącego Komisji, gdyż dotychczasowy przewodniczący nie może wykonywać swych obowiązków ze względu na chorobę.

Nowy Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Wyborczej jest pracownikiem naukowym Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu i reprezentuje Opolski Komitet Obywatelski.

Z uwagi na długotrwały wyjazd dotychczasowego Sekretarza Komisji, funkcję tę powierzono członkowi Komisji Zdzisławowi Malinowskiemu, Dyrektorowi Biura WRN, z PZPR.

W późniejszym terminie tj. 10 stycznia br. uzupełniono skład Komisji o 2 członków rekomendowanych przez KW PZPR i Opolski Komitet Obywatelski.

Decyzje te tworzą warunki sprawnej pracy Wojewódzkiej Komisji Wyborczej, która działać będzie w składzie 17 osób.

Komisja odbyła już dwa posiedzenia:

- na pierwszym - w dniu 3 stycznia zapoznała się z przebiegiem prac wyborczych oraz przyjęła plan pracy i ustaliła terminarz dyżurów w okresie przyjmowania zgłoszeń kandydatów na senatora.
- na drugim - w dniu 13 stycznia wysłuchiwała informacji o wynikach kontroli prac wyborczych w terenie, dokonała rejestracji zgłoszeń kandydatów na senatora, sporządziła rejestr kandydatów i ustaliła treść obwieszczenia zawierającego dane o kandydatach.
Ponadto przyjęto plan szkolenia członków obwodowych komisji wyborczych i powołano inspekcję Wojewódzkiej Komisji Wyborczej.

3. Po sprawdzeniu prawidłowości zgłoszeń Wojewódzka Komisja Wyborcza zarejestrowała następujących kandydatów:

- 1) Bobrowski Jerzy, Wawrzyniec - lat 46, inżynier, właściciel Zakładu Odzieży Młodzieżowej i Dziecięcej w Kędzierzynie Koźlu, bezpartyjny (zgromadził 3394 podpisy),
- 2) Król Henryk - lat 41, lekarz weterynarii, zatrudniony w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Obrowcu, zam. w Krapkowicach, bezpartyjny (zgromadził 7018 podpisów),
- 3) Pietrzykowski Józef - lat 60, nauczyciel akademicki WSP w Opolu, bezpartyjny (zgłoszony przez WPZZ z upoważnienia OPZZ z 4775 podpisami wyborców),

- 4) Simonides Dorota - lat 61, nauczyciel akademicki WSP w Opolu, bezpartyjna; poprzednio członek SD (zgromadziła 6200 podpisów).

Plan prac KOMisji przewiduje odbycie przed 4 lutego jeszcze 2 posiedzeń przeznaczonych omówieniu wyników kontroli dalszych prac wyborczych, ustaleniu treści i zarządzeniu druku kart do głosowania, ocenie przebiegu sprawdzania spisów wyborców i szkoleń obwodowych komisji wyborczych jak również przyjęciu ustaleń organizacyjnych co do trybu pracy w dniu wyborów i dla ustalenia wyników głosowania i wyniku wyborów.

Plan pracy Wojewódzkiej Komisji Wyborczej po wprowadzonych uzupełnieniach - nie nasuwa zastrzeżeń. Przewiduje on m.in. przyjęcie informacji, którą Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Wyborczej ma przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej na posiedzeniu w dniu 26 stycznia br.

4. Równoległe, prezydya rad narodowych stopnia podstawowego przeprowadziły weryfikację obwodów głosowania i uzupełniły składy obwodowych komisji wyborczych.

Łącznie liczbę obwodów ("cywilnych") zmniejszono z 645 do 622, czyli o 23.

Np. w wizytowanym mieście Niemodlin (5,6 tys. mieszkańców) zamiast 4 obwodów, głosowanie zamierza się przeprowadzić w 2 obwodach. W Strzelcach Opolskich odstąpiono od tworzenia obwodów w Szpitalu i 2 Domach Opieki. Zaniechano również tworzenia obwodu głosowania w Szpitalu w mieście Gogolinie. We wszystkich tych przypadkach wg oświadczeń naczelników wyborcy będą mogli głosować w pobliskich lokalach wyborczych.

Nowe numery i granice obwodów głosowania oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych zostały podane do wiadomości wyborców w formie obwieszczeń. W kontrolowanych jednostkach wywieszono je 5 i 6 stycznia br. tj. przed terminem wynikającym z kalendarza wyborczego (czyli przed 8.01.90r.). Wg danych Wojewódzkiego Biura Wyborczego wykonanie tej czynności nie nasuwa również zastrzeżeń w pozostałych jednostkach

Zmniejszeniu uległa również liczba obwodów głosowania utworzonych dla wyborców z jednostek wojskowych i MO. W stosunku do stanu z czerwca 1989r. liczba tych obwodów jest mniejsza o 6 i wynosi 18, w tym 1 obwód utworzony dla Oddziału Prewencji MO.

Łączna liczba wszystkich obwodów wynosi więc 640.

5. Odpowiednio zaktualizowano składy obwodowych komisji wyborczych. W niektórych jednostkach stopnia podstawowego zmiany w komisjach sięgają nawet 25% (np. GRN Dąbrowa). W toku aktualizacji składów komisji zadbano o zachowanie ich pluralistycznego składu zwiększając udział przedstawicieli NSZZ "Solidarność". Łącznie z 20,8% do 22,7%.

Analogiczne działania aktualizacyjne podjęło również Prezydium WRN w odniesieniu do komisji w obwodach wojskowych i MO. W dniu 16 stycznia na 154 członków do komisji tych powołano 71 nowych osób.

Według planu szkoleń przewiduje się zapoznanie lub przypomnienie zadań obwodowych komisji ich przewodniczącym i sekretarzom - do 27 stycznia br., a wszystkim członkom komisji obwodowych do 2 lutego br.

Szkolenia będą prowadzone we wszystkich urzędach miast i gmin przy udziale pełnomocników Wojewódzkiej Komisji Wyborczej.

6. Trwają prace związane ze sporządzeniem spisów wyborców. Według stanu na dzień 8 stycznia zaawansowanie ich określa się na około 50%. W myśl ustaleń przyjętych w województwie spisy będą gotowe do 20 stycznia br., co gwarantuje ich wyłożenie przez t.o.a.p. do publicznego wglądu w terminie do dnia 24 stycznia, przewidzianym w kalendarzu wyborczym.

W toku wizytacji zwrócono uwagę na opóźnienia w nadsyłaniu zawiadomień o osobach ubezwłasnowolnionych i pozbawionych praw publicznych przez sądy oraz o osobach odbywających zasadniczą służbę wojskową. Sprawa ta była przedmiotem odrębnych interwencji.

7. W województwie nad całością prac organizacyjno - technicznych czuwa Wojewódzkie Biuro Wyborcze, a w jednostkach stopnia podstawowego terenowe biura wyborcze.

Naczelnicy przewidują spotkania z gospodarzami lokali wyborczych oraz zakładami, które objęły patronat nad ich urządzeniem.

Z ustaleń przeprowadzonych w toku wizytacji wynika, że zapewnione zostały wszystkie niezbędne druki wyborcze i wytyczne.

Całokształt prac nie budzi więc zastrzeżeń, aczkolwiek sygnalizowane jest małe zainteresowanie wyborami i pesymistyczna prognoza na temat frekwencji wyborczej.

II.

1. W wyniku przeprowadzonej inspekcji w woj. gdańskim stwierdzono, że w wyborach uzupełniających do Sejmu RP na terenie okręgu wyborczego nr 22 w Gdyni podjęto następujące prace:

- Prezydium WRN w Gdańsku powołało 18 grudnia 1989 roku 9 osobowe Wojewódzkie Biuro Wyborcze. Kierowanie Biurem powierzono Wicewojewodzie Gdańskiemu Leonowi Brancewiczowi,

- opracowany został przez WBW plan organizacyjnego zabezpieczenia realizacji zadań związanych z wyborami uzupełniającymi do Sejmu RP zapewniający wykonanie z odpowiednim wyprzedzeniem czynności przewidzianych w kalendarzu wyborczym,
- odbyło się posiedzenie Okręgowej Komisji Wyborczej Nr 22 w Gdyni, na którym Komisja zapoznała się z zarządzeniem Prezydenta RP w sprawie wyborów uzupełniających, ustaliła plan pracy, podjęła uchwałę protestującą przeciwko wypowiedziom niektórych posłów niesłusznie obarczających winą Komisję za naruszenie prawa wyborczego (uchwałę przekazano Marszałkowi Sejmu RP), ustaliła obwieszczenie o numerze i przeznaczeniu mandatu oraz dyżurach członków Komisji (ustaliła dyżury członków Komisji w godzinach 16⁰⁰ - 17⁰⁰ w dniach 3 i 10 stycznia 1990 roku oraz w godzinach 16⁰⁰ - 24⁰⁰ w dniu 15 stycznia 1990 roku).

2. Obwieszczenie Prezydium WRN w Gdańsku o zarządzeniu Prezydenta RP z dnia 8 grudnia 1989 roku w sprawie wyborów uzupełniających do Sejmu RP oraz obwieszczenie Okręgowej Komisji Wyborczej o numerze i przeznaczeniu mandatu w wyborach uzupełniających do Sejmu RP wydrukowane w odpowiednim do potrzeb nakładzie (2,5 i 2 tys. sztuk) rozplakatowane zostały w ustalonych w kalendarzu wyborczym terminach. Obwieszczenia te rozplakatowane zostały zgodnie z dotychczasową praktyką na tablicach ogłoszeń, w witrynach sklepowych itp. Przeprowadzona inspekcja ze strony WBW stwierdziła m.in., że w Gdyni liczba wywieszonych obwieszczeń jest zbyt mała. Również w trakcie badań inspektora PKW stwierdzono brak obwieszczeń w gmachu Urzędu Miejskiego w Gdyni oraz brak obwieszczeń Okręgowej Komisji Wyborczej w gmachu Urzędu Miejskiego w Sopocie. Uchybienia te zostały usunięte.

3. Do 11 stycznia 1990 roku uchwałami prezydiów rad narodowych stopnia podstawowego podjętymi na wniosek prezydentów i naczelników miast i gmin utworzono obwody głosowania oraz ustalono ich numery i siedziby obwodowych komisji wyborczych.

Liczba obwodów nie zmieniła się w stosunku do wyborów z czerwca ubiegłego roku - w Gdyni (100) i Rumii (14). W Sopocie zlikwidowano 1 obwód w sanatorium przeciwgruźliczym (chorzy będą mogli skorzystać z obwodu otwartego) pozostawiając 23 obwody, a w Kosakowie zmniejszono liczbę obwodów z 4 do 2. Powrócono do liczby obwodów jakie istniały w wyborach do rad narodowych. Ogółem liczba "cywilnych" obwodów wynosi 139.

Prezydium WRN uchwałą z 19 grudnia 1989 roku powołało 14 obwodów komisji, tj. taką samą ilość jak w wyborach czerwcowych, w jednostkach wojskowych stacjonujących na terenie Okręgu Wyborczego Nr 22 w Gdyni. Uchwały podjęte zostały zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej.

4. Druk obwieszczeń o numerach i granicach obwodów głosowania i siedzibach obwodowych komisji wyborczych zakończony został do 12 stycznia 1990 roku. Obwieszczenia podane zostały do wiadomości publicznej zgodnie z kalendarzem wyborczym do 15 stycznia 1990 roku.

5. Podjęte zostały prace mające na celu uzupełnienie składów komisji wyborczych. Prezydium WRN dokonało zmiany członka Okręgowej Komisji Wyborczej. W miejsce ob. Ewy Gładczak, przedstawiciela Polskiego Związku Katolicko-Społecznego, powołano Ireneusza Adamczaka, również przedstawiciela PZKS. Do 17 stycznia nastąpiło uzupełnienie składów obwodowych komisji wyborczych. Ogółem zmniejszył się skład szeregu komisji w związku z rezygnacją z pracy w komisjach części członków.

6. Trwają prace związane ze sporządzaniem nowych spisów wyborców. Wydział Społeczno-Administracyjny UW 21 grudnia 1989 roku wystosował do kierowników wydziałów społeczno-administracyjnych urzędów miejskich i naczelnika gminy Kosakowo pismo mające na celu przygotowanie dokumentacji ewidencji ludności do prawidłowego sporządzenia spisów. Ustalono system meldunków związanych z opracowywaniem i wyłożeniem do publicznego wglądu i sprawdzaniem spisów wyborców.

Dla Gdyni i Sopotu spisy sporządzane są systemem wydruku komputerowego w Rządowym Centrum Informatyki "PESEL". Spisy opracowane zostały do 13 bm. Ich odbiór nastąpił 15 bm. W Rumii i gm. Kosakowo spisy sporządzono metodą tradycyjną do 15 bm. Najpóźniej do 25 bm. przewiduje się podanie meldunków o stanie osób umieszczonych w spisie. Wyłożenie spisów wyborców nastąpi 31 stycznia 1990 roku oraz 1 i 2 lutego br. przez 3 do 5 godzin dziennie, w godzinach popołudniowych.

7. Okręgowa Komisja Wyborcza zgodnie z informacją podaną w obwieszczeniu przyjmowała zgłoszenia kandydatów na posła w terminie do godz. 24⁰⁰ w dniu 15 stycznia br.

W dniu 15 stycznia br. zostali zgłoszeni przez Zarząd Krajowy PZKS następujący kandydaci:

- Pruszkowski Andrzej Marek - lat 29, socjolog, UPSP "Rynek", zam. Lublin;
- Szatybełko Marian - lat 61, prac. naukowy, Morski Instytut Rybacki w Gdyni, zam. Sopot.

Zgłoszone kandydatury zostały przyjęte przez Okręgową Komisję Wyborczą jako odpowiadające wymogom Ordynacji wyborczej.

Komisja na posiedzeniu w dniu 16 stycznia br. sporządziła rejestr kandydatów i ustaliła tekst obwieszczenia o kandydatach oraz wzór karty do głosowania.

* * *

Jak wynika z powyższego, całokształt prac wyborczych przebiega sprawnie, co wskazuje, że dotrzymane zostaną terminy wynikające z kalendarza wyborczego.

Sygnalizuje się potrzebę podwyższenia wysokości diet z 1800 zł, dla członków komisji i stawek za sporządzanie spisów wyborców z 15 zł, które zdaniem WBW są niewystarczające dla wykonania zadań wyborczych.

Sprawa ta jest przedmiotem analizy w świetle możliwości budżetu wyborczego i rozwiązań legislacyjnych.